

COLLA L'AIXAMA

CANTATA
DE LA
MARE DE DÉU

*EN COMMEMORACIÓ DEL 300 ANIVERSARI
COM A PATRONA DEL POBLE DE RELLEU*

*Bolero – Cançó – La Pluja – Les Danses – Romanç
Dansa – Cant – Processó – Cant d'Estil – Jota*

COLLA L'AIXAMA. L'interès per la cultura i les tradicions ens ha portat a fer una sèrie de projectes que sempre han estat molt relacionats amb la temàtica tradicional valenciana. Ara, tenim el plaer de presentar-vos un nou repertori de música tradicional, confeccionat de forma exclusiva per a la commemoració d'aquest 300 aniversari del miracle de la Mare de Déu del Miracle a Relleu.

Exceptuant la lletra del Cant d'Estil, la resta de textos s'han redactat a cosa feta per a l'esmentada celebració. De la mateixa manera s'ha fet amb en els diferents arranjaments musicals, ja siguen música tradicional, d'autor o pròpies de la Colla l'Aixama.

CANTATA (música clàssica). Una cantata és una composició lírica en diverses parts, sense acció dramàtica, escrita per a una o més veus, amb acompanyament de baix continu, alternant amb recitatius i cors. La cantata es distingeix per la seva destinació (peça de concert o d'església, mai de teatre) i pel seu caràcter líric.

Queda clar, per tant, que la cantata s'emmarca dins de la música clàssica. No obstant això, i com ja han fet altres grups, des de la Colla l'Aixama hem volgut utilitzar el concepte de cantata per tal de barrejar diferents estils de música tradicional i, amb diversos textos, que tracten la mateixa temàtica. És per això que hem acollit les vares més representatives de la música tradicional valenciana, és per tant, una "*cantata de música tradicional*".

MOTIVACIÓ. La música tradicional mediterrània recull un bon grapat d'estils i estructures les quals s'utilitzaven, i s'utilitzen, en diversos àmbits dins la nostra societat. L'àmbit religiós no pot considerar-se una excepció, ja que des d'antic ha utilitzat com a pròpia la música tradicional. Com a societat mediterrània que som, cal tenir present la importància i la influència de la religió dins la nostra cultura que, si més bé, ara no és tan evident, no era així en la societat de fa 300 anys. Època en la qual ens basem en aquest treball.

La Colla l'Aixama, atenent a la part cultural de l'acte, decideix portar a terme aquest treball musical. L'objectiu és fer referència d'un moment històric a nivell local. Així com contribuir a la normalització lingüística de la nostra llengua en tots els àmbits: social, cultural i religiós.

ESTRUCTURA. La cantata transcorre des de poc abans de la proclamació com a patrona de la Mare de Déu, any 1710, fins a l'actualitat, any 2010.

Pel que fa als textos de les cançons en tots apareixen les paraules "*Mare de Déu*"; excepte al primer que és el punt de partida i per tant, la Mare de Déu encara no figurava al santoral local. Cada fragment de música té el seu propi significat. Tot seguit, es defineixen les parts i músiques de la cantata:

CANTATA DE LA MARE DE DÉU

Anunciació.

1. **Bolero.** Avís. Música que anuncia el començament de la cantata.

Recital.

2. **Cançó.** Inici. Situació inicial: la sequera de l'any 1710. Fam i misèria.
3. **La Pluja.** El miracle. Recreació d'una tempesta.
4. **Les Danses.** Agraïment. *Música-ritual* per a festes, ofrenes i altres festivitats de caràcter solemne i cerimònies.
5. **Romanç.** Explicació. Narració dels esdeveniments més destacats des de l'arribada de la Mare de Déu fins la data actual.
6. **Dansa.** Tradició. Música instrumental de dolçaina.
7. **Cant.** Afecte. Presentació afectuosa de la Mare de Déu a un forà simulant una conversa.
8. **Processó.** Aclamació. Petició d'ajuda a la Mare de Déu.
9. **Cant d'Estil.** Fervor. Emprant la lletra de l'Himne de Relleu es pretén donar un punt passional.

Comiat.

10. **Jota.** Celebració. S'acaba la cantata fent referència als temps actuals i com la gent del poble celebra i viu les festes en honor a la Mare de Déu.

Bolero.

Música: Bolero Vell. Tradicional valenciana.

Arranjament: Colla l'Aixama.

Cançó.

Lletra: Colla l'Aixama,

Música: Escolta'm de Colla l'Aixama. Nana tradicional valenciana.

Escolta'm filleta, hauràs de marxar
a buscar viandes, que el pare és malalt.
Apura't filleta, de pressa i corrent,
que al pare li falta el menjar urgent.

Escolta'm mareta, jo no porte res
les hortes són seques, con un esparter.
La terra tan seca, trau fum com el foc,
els arbres mareta, els arbres han mort.

Les tendes són buides, s'han mort els ramats,
el poble mareta, es mor baix del Sol.
Ningú troba aigua, ningú pot menjar,
he tornat mareta, amb res a les mans.

Escolta'm filleta, això canviarà,
s'ha fet el miracle i l'aigua ja cau.
No et rigues filleta, que haurem de plorar,
que al pare, filleta, l'aigua li ve tard.

La Pluja.

Recreació d'una tempesta.

Música: Colla l'Aixama.

Les Danses.

Lletra: Colla l'Aixama.

Música: Les Danses de Relleu.

Arranjament: Colla l'Aixama.

Tot lo món a ballar les danses,
que es vol celebrar el miracle.
Tot lo món a ballar les danses,
que ens ha escoltat la Mare de Déu.

I si demà ens donen permís,
de festa anirem, recorrent tots els carrers.

Volta-li Maria, volta-li,
volta-li Maria, volta-li.
Aneu fent voltetes, Maria,
com fa l'aigua del riu.

Romanç.

Lletra: Colla l'Aixama.

Música: Tradicional valenciana i Colla l'Aixama.

- Fou en temps de sequera, quan la gent pobra
S'aclama dins l'església pregant que ploja.

Tot era pregar, però els sants a ningú feien cas,
el poble sencer, s'afanyava buscant un remei.
Tot eren promeses, les famílies estaven sotmeses,
a una gran misèria, que matava a la gent sense penes.
El poble angoixat, no sap a qui recórrer... ni a qui pregar.

- Va ser un contestà, qui ací la porta.
Guardada dins d'un cofre, davall la roba.

A les poques setmanes, el retor va a buscar les sotanes,
el quadre està dalt, és la roba la que es troba baix.
Tornà a posar ordre, i el quadre tornà al fons del cofre,
repetint l'acció, tantes voltes com una oració.
el retor anuncia, que la Mare de Déu... vol quedar-se a Relleu.

- Del dia que ara esmente, guardeu memòria,
var ser l'11 d'abril de 1710.

Quan va caure l'aigua, que a la verge tothom li pregava,
famílies senceres, oblidaren la fam i les penes.
Bancals amerats, a les sèquies, andrones, barrancs,
ja corria l'aigua, i aquell dia festiu es marcava.
Per aquell miracle, el poble de Relleu... li promet habitatge.

- Un segle més enrere, patim de còlera,
espantosa epidèmia, que al poble assola.

Tothom angoixat, a la verge s'aclama plorant,
ja n'eren molts morts, i les febres seguien matant.
La Mare de Déu, se'n tornà a recordar de la gent,
parant les desgràcies, netejant els carrers i les cases.
No es deu d'oblidar, i a tothom recordar-li... qui ens va curar.

- No tot són alegries, les que ací es canten,
També hi ha de tristeses fetes per l'home.

Fou en temps de guerra, quan l'església passà per la flama,
només les campanes, se'n recorden del foc i de l'odi.
Semblava una falla, tots els Sants van cremar a la plaça,
i La Mare de Déu, també fou passada pel foguer.
Com a penitència, és que la gent del poble... recorde esta pena.

- Encara es cosa tendra i hui es recorda,
al 1995, el poble acceptà.

De fer Alcaldessa, a la Verge que hui se li prega,
i fou l'any 2000, quan la feren la Reina d'ací.
Posant-li corona, passejant-la pel sol i per l'ombra,
recorrent carrers, adornats per l'esdeveniment.
Fou a tot el poble, que de sobte la Verge... ens va commoure.

- Al 2010 celebra l'aniversari,
anunciat amb veu alta, el dia de hui.

La festa és del poble, 300 anys fa que ací la portaren,
i en farà molts més, perquè està dins del cor de la gent.
Des del més creient, al primer dels agnòstics ateus,
és un sentiment, que tenim al cor els relleuers.
Més en enllà de Patrona, és allò que tenim...només naix la persona.

Dansa.

*Música: G. Camarelles. " Sant Roc de Belsega".
Arranjament: Colla l'Aixama.*

Cant.

Lletra: Colla l'Aixama.

Música: Al Tall i Colla l'Aixama.

- Fins aquest poble vingué de matinada.
Quines són les coses que em podeu dir d'ell?
- Som una terra mirada pels astres;
mediterranis de cor fervorós.

- Jo vinc de fora i no sé com vosaltres.
Quina és la Verge que tant nomeneu?
- Ella és la terra que xafes quan balles,
l'arbre més ver de tots els que veus.

- Quin és el nom de la vostra patrona,
eixe arbre ver, que tant voleu?
- Mare de Déu és el nom que la invoca,
paraules juntes que vós hui direu.

- I si demà abandone estes terres.
Qui m'assegura que no m'oblidarà?
- La nostra Verge no en sap de fronteres,
sempre veurà la llum del vostre cor.

- Quines són les proves que en teniu d'ella,
com és que mai qüestioneu la vostra fe?
- Ens va portar la pluja a esta vila;
gran epidèmia va sufocar.

- Mare de Déu jo vull que em guardeu sempre.
Baix del vostre mant vos vull pregar.
- Podeu demanar altra cosa a la Verge.
Ja us protegia abans d'aquest cant.

Processó.

Música: La Muixeranga d'Algemesí. Tradicional.

Arranjament i Lletra: Colla l'Aixama.

El teu record em fa somiar,
inventant el futur, amor.
Com puc oblidar les sensacions,
de tocar els teus cabells.

Els meus sentits fan l'amargor,
que m'ofega per complet el cor.
La seca amargor que tinc per dins,
buscant la teua calor.

Sols l'esperança! De trobar-nos junts a casa.
Em permet respirar, quan has marxat,
quan no ets al meu costat.

Mare de Déu, feu el favor,
de curar el meu cor, avui.
Intercedeix per mi, tu que saps bé,
amb quina ceguera veig.

Sols l'esperança! De trobar-nos junts a casa.
Em permet respirar, quan has marxat,
quan no ets al meu costat.

Cant d'Estil

Música: Tradicional, per la de l'U i Dotze.

Lletra: Veure nota al peu (Lletra de l'Himne de Relleu).

Adaptació: Colla l'Aixama

Poble de moros i esclaus,
sense roses, ple de dols.
Deixeu que vos cante hui
cuites amargues de fel.

Com la llibertat del Sol,
que enlluerna per igual,
a l'aurora del matí,
al més xicotet i al gran.

Tu ets el millor record,
parles d'amor i carícies.
Les tristeses consumides,
alegries sense malícies.

Com la flor de l'ametler,
que l'aire esventa temorós,
ix el crit del poble meu,
visca la Mare de Déu*.

***Nota:** Excepte la frase (*), totes les cobles s'han redactat combinant diferents frases de la lletra original de l'Himne de Relleu, escrita per Alberto Senabre i amb música de Joaquín Pérez.*

Jota

Lletra i música: Colla l'Aixama.

Quan s'acosten les festes del poble,
i la gent engalana els carrers.
Les campanes voltegen amb força
competint amb el so dels masclets.

Els festers van venent loteries,
els amics s'ajunten a sopar,
fins l'alcalde neteja el vestit,
que el diumenge s'haurà de posar.

***I la Mare de Déu dins l'església somriu
i Sant Jaume li diu, envejós:
–Mira com et preparen les festes,
tot el poble s'ha posat nerviós.***

Els més joves es giten a l'alba,
els xicons van corrent pel carrer,
els casats i menuts van d'ofrena,
amb alfàbegues van pel carrer.

Els festers satisfets es comenten
que ja no els queda res per fer.
La gent gran vol donar-los les gràcies
per les festes que a la Verge han fet.

***I la Mare de Déu dins l'església somriu
i Sant Jaume li diu, envejós:
–Mira com et preparen les festes,
tot el poble s'ha posat nerviós.***

Interpretació i Notes:

Interpreta
Colla l'Aixama

Patrocina
Ajuntament de Relleu.

Repertori: En commemoració del 300 aniversari.

Textos i músiques: Colla l'Aixama, Jaume G. Lloret, G. Camarelles i Tradicionals.

Instruments: Bandúrria, baix, busuki, clarinet, flabiol, flauta, guitarra, guitarró, llaüt, mandolina, orgue, percussió i veu.

Referències:

Per a les lletres:

- Enciclopèdia Larousse.
- Enciclopèdia Wikipèdia.
- Relleu. (Conocer un pueblo). Alejandro Sendra i Associació Cultural de Relleu.
- Benesit 2002. "L'olivera de la Mare de Déu". Associació Benesit.
- Benesit 2005. "La Mare de Déu d'agost i les alfàbegues". Juan Pedro Martínez Solbes.
- Gojos a la Mare de Déu. Llibre de Festes.
- Teatre "Els miracles de Relleu". Text de Gonçal Cantó.
- Llibre de Festes, any 1986. "La Procesi3n". Juan Vicente Momo Soler.
- Llibre de Festes, any 1992. "Virgen del Milagro". Jaime Escribano Moreno.
- Llibret de ma, any 1995. "Relleu: desolaci3 i esperança". Francesc Martí i Pérez.
- Llibre de Festes, any 1996. "Breve historia de N.S. del Milagro de Cocentaina". Agustín Arqués.
- Llibre de Festes, any 1997. "La fiesta, entre lo religioso y lo profano". Roberto Miralles Seguí.
- Llibre de Festes, any 1997. "La fiesta de les alfàbegues en Relleu".
- Llibre de Festes, any 1997. "Una festa, una tradici3". Vicent Cantó.
- Llibre de Festes, any 2000. "Grabado popular en honor de N.S. del Milagro". Rvdo. Andrés de Sales Ferri Chulio.
- Llibre de Festes, any 2000. "A la Virgen del Milagro". Isabel Rodríguez Calvo.
- Llibre de Festes, any 2000. "Després de 290 anys".
- Llibre de Festes, any 2007. "La religiosidad popular". Roberto Miralles Seguí.
- Llibre de Festes, any 2009 "Les festes patronals de 1909". Josep Daniel Senabre.

Per a la música:

- Enciclopèdia Wikipèdia.
- La música popular. Vicent Torrent.
- Benesit 2002. "Les danses de Relleu". Gonçal Cantó.
- Himne de Relleu. Joaquín Pérez Doménech i Alberto Senabre Javaloyes.
- Llibre Sant Albert, any 2002 "Danses o balls". Gonçal Cantó.
- Europ eu! Al Tall. (Treball discogràfic).
- Quan el mal ve d'Almansa. Al Tall. (Treball discogràfic).
- Vergonya, cavallers, vergonya. Al Tall. (Treball discogràfic).
- Balls i cançons del Pirineu. El pont d'Arcalís. (Treball discogràfic).
- Cançons diverses. Sonadors de la Guaita. (Col·lecci3 multimèdia a Youtube).
- Mandolina. Carlos Beceiro. (Treball discogràfic).
- Si em pose a cantar cançons... Pep Gimeno "Botifarra". (Treball discogràfic).
- Romanços. Diversos autors. (Treballs discogràfics).
- Cloudburst. VocalEssence Chorus i Ensemble Singers. Eric Whitacre. (Video a Youtube).

Creative Commons (by-nc-nd)

Colla l'Aixama - 2010. Cantata de la Mare de Déu, amb llicència Creative Commons (by-nc-nd): Sou lliures de copiar, anunciar i difondre l'obra original sempre que es nomene l'autor i propietari de la mateixa. No es permet un ús comercial de l'obra original ni la generaci3 d'obres derivades.